

ADRODDIAD Y CABINET

Dyddiad Ysgrifenedig	18 Gorffennaf 2024 **
Awdur yr Adroddiad	Helen Griffiths / Anthony Lewis / Gavin Metheringham
Ardal Gwasanaeth	Dysgu
Eithriedig / Heb ei eithrio	Heb ei eithrio
Dyddiad y Pwyllgor	18 Medi 2024

Sefydlu Canolfan Adnoddau Dysgu Cyfrwng Cymraeg yn Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug

1.0 CRYNODEB O'R ADRODDIAD

- 1.1 Mae'r adroddiad hwn yn rhoi canlyniad yr ymgynghoriad statudol ar gyfer sefydlu Canolfan Adnoddau Dysgu Cyfrwng Cymraeg (CC) ar gyfer disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) yn Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug.
- 1.2 Mae 91% o'r ymatebion i'r ymgynghoriad o blaid sefydlu LRB CC yn Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug.
- 1.3 Er mwyn bwrw ymlaen â'r cam nesaf, mae angen cyhoeddi Hysbysiad Statudol yn manylu ar y cynnig ac yna Cyfnod Gwrthwynebu 28 diwrnod.
- 1.4 Yn dilyn hyn, bydd adroddiad terfynol yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet i benderfynu a ddylid sefydlu LRB CC yn Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug o fis Medi 2025 ymlaen.

2.0 ARGYMHELLIR

- 2.1 Y dylai'r wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Ymgynghori (Atodiad 2) gael ei nodi.
- 2.2 Cymeradwyir sefydlu Canolfan Adnoddau Dysgu Cyfrwng Cymraeg yn Ysgol Rhyd y Grug.
- 2.3 Y dylid cymeradwyo'r Hysbysiad Statudol priodol, yn unol â'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018.

3.0 CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

- 3.1 O dan adran 2.3 o'r Cod Trefniadaeth Ysgolion Statudol 011/2018, mae'r Cyngor o dan ddyletswydd i gynllunio a datblygu cynigion trefniadaeth ysgolion effeithiol i ateb y galw am leoedd ysgol ar gyfer y disgyblion hynny sy'n byw ar draws y fwrdeistref sirol sydd am gael mynediad at addysg cyfrwng Cymraeg (CC) ond sydd hefyd angen mynediad at ddarpariaeth brif ffrwd arbenigol sy'n darparu ar gyfer eu hanghenion dysgu ychwanegol (ADY).
- 3.2 Ar hyn o bryd nid oes darpariaeth Canolfan Adnoddau Dysgu (LRB) CC yn y fwrdeistref sirol, ac mae sefydlu darpariaeth ADY arbenigol drwy gyfrwng y Gymraeg yn flaenoriaeth i'r Cyngor, fel yr adlewyrchir yn CSAG 10 mlynedd cyfredol 2022-2032.
- 3.3 Mae Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug yn Ysgol Cyfrwng Cymraeg 3-11 a gynhelir gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful. Mae'r ysgol yn gwasanaethu De y Fwrdeistref Sirol gyfan.
- 3.4 Ar hyn o bryd mae Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug yn ysgol gynradd un dosbarth mynediad gyda lle i 288 o ddisgyblion o oedran ysgol statudol gyda Rhif Derbyn Disgyblion (PAN) o 40. Mae yna hefyd ddosbarth meithrin sy'n gallu darparu ar gyfer 49 o ddisgyblion cyfwerth ag amser llawn. Mae niferoedd y dosbarthiadau meithrin yn cynnwys plant cyn oed meithrin sy'n cael eu derbyn ym mis Ionawr ac Ebrill yn rhan-amser yn dibynnu ar y gofod.
- 3.5 Sicrhawyd cyllid grant Cyfalaf CC gan Lywodraeth Cymru (LIC) i ehangu capasiti'r ysgol i 329, gan gynyddu'r Nifer Derbyn i Ddisgyblion i 47, a gwneud yr ysgol yn 1.5 dosbarth mynediad. Bydd hyn hefyd yn caniatáu i'r ysgol ddarparu ar gyfer 63 o leoedd addysg feithrin cyfwerth ag amser llawn, gan sicrhau digon o le i ddisgyblion cyn oed meithrin rhan-amser bob mis Ionawr / Ebrill.
- 3.6 Fel rhan o'r prosiect Grant Cyfalaf CC mae'r ALI wedi sicrhau cyllid i ddatblygu Canolfan Adnoddau Dysgu (LRB) yn yr ysgol. Bydd y LRB arfaethedig yn gallu darparu ar gyfer disgyblion ag ADY nad ystyrir bod lleoliad prif ffrwd llawn amser yn addas ar eu cyfer.
- 3.7 Mae cyllid grant cyfalaf hefyd wedi'i sicrhau gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu cyfleuster ystafell gymunedol ac i gydleoli darpariaeth gofal plant Cylch Meithrin ar safle'r ysgol. Bydd y prosiect cyfalaf i gynyddu capasiti'r ysgol, datblygu LRB, darparu ystafell gymunedol a chyfleuster gofal plant Cylch Meithrin newydd yn cael ei ddatblygu fel un prosiect gan ddefnyddio cyllid LIC.

4.0 Y CYNNIG

- 4.1 Mae'r Cyngor yn cynnig sefydlu LRB CC generig 12 lle ar gyfer disgyblion rhwng Derbyn a Blwyddyn 6 gydag ADY, i'w lleoli yn Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug o fis Medi 2025.
- 4.2 Bydd y LRB yn darparu ar gyfer disgyblion ag ADY sydd angen lleoliad dosbarth arbenigol ac yn darparu ar gyfer ystod o wahanol anghenion, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i Anhwylder y Sbectrwm Awtistiaeth (ASD) ac Anghenion Cymhleth. Bydd y dosbarth yn cynnig opsiynau lleoliad tymor byr a hirdymor yn unol ag anghenion y disgyblion.

- 4.3 Bydd lleoedd yn y LRB ar gael i ddisgyblion ar draws Merthyr Tudful mewn ysgolion CC ac ni fyddant yn gyfyngedig i ddalgylch Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug. Bydd derbyniad disgyblion i'r LRB yn cael ei reoli gan Banel ADY yr awdurdod lleol yn seiliedig ar dystiolaeth ac asesiad o'r angen yn dilyn atgyfeiriad priodol at y Tîm ADY.
- 4.4 Bydd y LRB wedi'i lleoli yn yr ysgol brif ffrwd, mewn ardal ddynodedig ond wedi'i hintegreiddio'n llawn fel rhan o'r ysgol. Ethos y LRB yw darparu cymorth a darpariaeth arbenigol i'r disgybl unigol yn seiliedig ar lefel ei angen, gyda'r bwriad, mewn rhai achosion, ailintegreiddio'r disgybl unigol yn ôl i ddosbarth prif ffrwd lle bo hynny'n briodol.
- 4.5 Bydd mynediad ac allanfa i'r LRB yn cael ei benderfynu gan Banel ADY yr awdurdod lleol, sy'n cyfarfod yn aml i drafod disgyblion unigol sy'n cael eu cyfeirio at ddarpariaeth arbenigol.
- 4.6 Mae manteision a risgiau'r cynnig wedi'u nodi isod

MANTEISION Y CYNNIG

Bydd y LRB yn darparu amgylchedd dosbarth bach i ddisgyblion gyda chymhareb oedolion i ddisgyblion uchel sy'n darparu darpariaeth fwy hyblyg ac ymatebol i ddiwallu eu hanghenion drwy'r Gymraeg.

Bydd y LRB yn rhoi cyfleoedd i ddisgyblion integreiddio i ddosbarthiadau prif ffrwd pan fo hynny'n bosibl.

Bydd ansawdd yr addysg yn y LRB yn cael ei wella yn sgil arbenigedd y staff arbenigol sy'n gweithio yn y ddarpariaeth, a ddylai wella canlyniadau i ddisgyblion trwy wahaniaethu ac addasu'r cwricwlwm.

RISGIAU'R CYNNIG

Rhestrir y risgiau sy'n gysylltiedig â'r cynnig hwn, a ffactorau lliniarol isod:

Perygl	Ffactor lliniarol
Mae galw isel am leoedd	Mae gwaith yn mynd rhagddo gydag Ysgolion CC i nodi disgyblion posibl a allai fod ag ADY ac a fyddai'n elwa o ystyried cael mynediad i le LRB o fis Medi 2025 ymlaen. Bydd yn cymryd amser i lefel sylfaenol o alw gael ei sefydlu gan ganiatáu i deuluoedd nad ydynt efallai wedi ystyried Addysg CC o'r blaen oherwydd diffyg darpariaeth ADY.
Mae galw mawr am leoedd	Bydd yr ALI yn adolygu'r galw ac yn asesu cyfleoedd eraill i gynyddu'r ddarpariaeth o leoedd LRB CC lle bo hynny'n briodol.

- 4.7 Bydd y LRB wedi'i hintegreiddio'n llawn â'r ddarpariaeth brif ffrwd yn Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug, gan ddarparu amgylchedd priodol lle gall disgyblion ddatblygu a ffynnu ymhlith eu cyfoedion a chael mwy o fynediad i'r cwricwlwm prif ffrwd, lle bo hynny'n briodol.
- 4.8 Bydd y LRB yn darparu cwricwlwm eang, cytbwys a pherthnasol i ddysgwyr, tra hefyd yn diwallu eu hanghenion ychwanegol mewn ffordd mor gynhwysol â phosibl.

5.0 YMGYNGHORI STATUDOL

- 5.1 Gweinyddwyd y broses ymgynghori statudol mewn perthynas â'r cynnig hwn gan ddefnyddio'r trefniadau a amlinellir yng Nghod Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru, 011/2018.
- 5.2 Paratowyd Dogfen Ymgynghori i hysbysu pob ymgyngorai am y cynnig fel rhan o ymgynghoriad cyhoeddus chwe wythnos o Ddydd Llun, 22 Ebrill 2024 hyd at 2 Mehefin 2024. Gweler Atodiad 1 am gopi o'r ddogfen ymgynghorol.
- 5.3 Cynhaliwyd tair sesiwn ymgynghori, dwy yn Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug ac un yn Ysgol Gymraeg Santes Tudful.

Dyddiad	Amser	Lleoliad
23 Ebrill 2024	15:30pm - 17:00pm	Ysgol Gymraeg Rhyd-y-Grug Aber-fan Merthyr Tudful CF48 4NT
25 Ebrill 2024	15:10pm - 16:45pm	Ysgol Santes Tudful Heol Pantyffyn Twynyrodyn Merthyr Tudful CF47 0HU
02 Mai 2024	15:30pm - 17:00pm	Ysgol Gymraeg Rhyd-y-Grug Aber-fan Merthyr Tudful CF48 4NT

Cynrychiolwyd y Cyngor ym mhob sesiwn gan Swyddogion Cynllunio Lleodedd Ysgol, ADY a'r Gwasanaethau Eiddo.

- 5.4 Cynhaliwyd gweithdy ymgynghori gyda chynghorau ysgol Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug ac Ysgol Gymraeg Santes Tudful i gasglu barn y plant am y cynnig.
- 5.5 Defnyddiwyd llwyfannau'r cyfryngau cymdeithasol hefyd i hyrwyddo'r Ymgynghoriad hwn.
- 5.6 Mae'r Cyngor hefyd wedi ymgynghori ag ystod eang o bartneriaid i roi cyfle i unigolion a grwpiau sydd â diddordeb i leisio eu barn am y cynnig. Anfonwyd manylion yr ymgynghoriad at y rhanddeiliaid canlynol: -
- Rhieni, gofalwyr, aelodau staff a llywodraethwyr
 - CSIW
 - Menter Iaith
 - Fforwm Cymraeg mewn Addysg
 - Gwasanaethau Addysg ar y Cyd Consortiwm Canolbarth y De
 - Estyn
 - Ysgolion cyfagos
 - Ysgolion o fewn yr ALI sydd eisoes yn cynnal LRB
 - Gweinidogion Llywodraeth Cymru
 - Aelodau'r Cynulliad / Aelodau Seneddol / Aelodau Rhanbarthol
 - Cynghorwyr Lleol

- Comisiynydd y Gymraeg
- Rhieni dros Addysg Gymraeg (RhAG)
- Mudiad Meithrin
- Ysgol Gymraeg Santes Tudful
- Ysgol Gyfun Gymraeg Rhydywaun
- Undebau Llafur
- Cyfarwyddwr Addysg yr Esgobaeth
- Adran Drafnidiaeth Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful
- Cymdeithas Genedlaethol Awtistiaeth

6.0 CANLYNIAD YR YMGYNGHORIAD

- 6.1 Dadansoddwyd yr ymatebion a dderbyniwyd drwy'r Arolwg ar-lein ac fe'u crynhoir isod.
- 6.2 Cafwyd cyfanswm **o 69** o ymatebion.
- Gwnaethpwyd yr holl ymatebion drwy'r holiadur ar-lein.
- 6.3 Gofynnwyd i'r ymatebwyr gytuno neu anghytuno â'r cynnig ac o'r **69** ymateb a dderbyniwyd, mae'r dadansoddiad canlynol wedi'i ddarparu:
- **O blaid y cynnig - 63**
 - **Yn erbyn y cynnig – 6**
- 6.4 Mae'r ymgynghoriad wedi arwain at 91% o'r ymatebwyr o blaid y cynnig.
- 6.5 Mae rhagor o fanylion am yr adborth o'r ymgynghoriad cyhoeddus a'r ymateb gan Estyn ynghylch y cynigion, i'w gweld yn yr Adroddiad Ymgynghori, gweler Atodiad 2.
- 6.6 Mae'r mwyafrif llethol o'r ymatebion o blaid sefydlu darpariaeth LRB cyfrwng Cymraeg yn Ysgol Gymraeg Rhyd-y-Grug.
- 6.7 Daw ymateb Estyn i'r casgliad bod y cynnig yn debygol o wella safon y ddarpariaeth addysg yn yr ardal.
- 6.8 Mae'r Adroddiad Ymgynghori hefyd yn cynnwys ymateb yr Awdurdod Lleol i unrhyw bwyntiau a godwyd ynghylch y cynigion a oedd angen eglurhad pellach.

7.0 PROSES STATUDOL

- 7.1 Yr Hysbysiad Statudol ar gyfer y Cynnig hwn fydd "sefydlu Canolfan Adnoddau Dysgu Cyfrwng Cymraeg, 12 lle generig ar gyfer disgyblion rhwng Derbyn a Blwyddyn 6 sydd ag Anghenion Dysgu Ychwanegol, i'w lleoli yn Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug o fis Medi 2025."
- 7.2 Bydd yr Hysbysiad Statudol, yn amodol ar gymeradwyaeth y Cabinet, yn cael ei gyhoeddi ar 20 Medi 2024 a bydd yn caniatáu Cyfnod Gwrthwynebu 28 diwrnod, sy'n dod i ben ar 17 Hydref 2024.
- 7.3 Bydd adroddiad terfynol i benderfynu ar y cynnig, naill ai o blaid neu yn erbyn, yn cael ei gyflwyno gerbron y Cabinet ar 6 Tachwedd. Bydd hyn yn cynnwys ystyried unrhyw wrthwynebiadau a dderbynnir, yn unol â'r Cod Statudol.

- 7.4 Os derbynnir unrhyw wrthwynebiadau, yna bydd yn ofynnol i Adroddiad Gwrthwynebiadau gael ei gyhoeddi o fewn saith diwrnod i unrhyw benderfyniad terfynol gan y Cabinet.

8.0 CAMAU NESAF

- 8.1 Ar ôl cwblhau'r prosesau statudol uchod bydd y cynllun ar gyfer y prosiect cyfalaf yn Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug yn cael ei gwblhau a bydd contractwr yn cael ei benodi i ddechrau ar y gwaith adeiladu erbyn mis Ionawr 2025, gyda gwaith i'w gwblhau yn barod ar gyfer Medi 2025.
- 8.2 Wrth sefydlu dosbarth LRB yn Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug, bydd gofyn i'r ysgol gyflogi athro dosbarth LRB a dau Gynorthwydd Cymorth Dysgu. Bydd yr awdurdod lleol yn cefnogi'r ysgol i recriwtio staff addysgu a chymorth priodol yn barod ar gyfer mis Medi 2025 a bydd hefyd yn sicrhau y gellir hwyluso unrhyw drosglwyddiadau disgyblion yn effeithiol.
- 8.3 Bydd yr awdurdod lleol yn parhau i weithio gydag Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug ac Ysgol Gymraeg Santes Tudful i nodi disgyblion posibl a allai fod mewn sefyllfa briodol ar gyfer y LRB pan fydd y LRB yn agor yn ffurfiol ym mis Medi 2025.

9.0 GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 9.1 Mae'r gyllideb ofynnol i ariannu dosbarth LRB CC yn Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug eisoes wedi'i sicrhau o fewn cyllideb refeniw'r Cyngor o fis Medi 2025.
- 9.2 Bydd y gyllideb hon yn cael ei dirprwyo i Ysgol Gymraeg Rhyd y Grug yn 2025/26 fel rhan o Ddyraniad Ariannu Fformiwla yr ysgol.
- 9.3 Mae'r gyllideb gyfalaf sydd ei hangen i ddatblygu'r LRB o fewn yr ysgol wedi'i sicrhau gan Lywodraeth Cymru gan ddefnyddio Grant Cyfalaf Cyfrwng Gymraeg.

10.0 ASESAD EFFAITH INTEGREDIG

	Effeithiau LRBarnhaol	Effeithiau negyddol	Niwtral
1. Amcanion Llesiant Merthyr Tudful	2 o 4	0 of 4	2 o 4
2. Egwyddorion Datblygu Cynaliadwy	5 o 5	0 of 5	0 of 5
3. Nodweddion Gwarchodedig (gan gynnwys y Gymraeg)	3 o 10	0 of 10	7 o 10
4. Anfantais economaidd-gymdeithasol	0 of 6	0 of 6	6 of 6
5. Datgarboneiddio	0 of 6	0 of 6	6 of 6
6. Bioamrywiaeth a gwydnwch ecosystemau	Cynnal	Gwell	Lleihau
	1 of 1	0 of 1	0 of 1

7. Ymgynghori ac Ymgysylltu		Ymgwymerwyd â	I'w wneud	Ddim yn angenrheidiol
		1 of 1	0 of 1	0 of 1
8. Data a Thystiolaeth		Ie		Na
		1 of 1		0 of 1
Crynodeb				
Y prif effeithiau LRBarnhaol:	Mae'r cynnig yn sefydlu LRB CC cyntaf yn y fwrdeistref sirol gan gynyddu tegwch y ddarpariaeth i deuluoedd sy'n ceisio addysg CC. Mae hyn yn cyfrannu'n gadarnhaol tuag at amcanion Llesiant Uchelgeisiol ac lachach y Cyngor ac yn cael effaith gadarnhaol ar y gwasanaethau sydd ar gael i blant a phobl ifanc, disgyblion ag anabledd ac o ran y Gymraeg a chyflawni nodau CSAG (WESP) y Cyngor.			
Y prif effeithiau negyddol:	Ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol.			

SUE WALKER
CYFARWYDDWR ADDYSG

Y CYNGHORYDD GERAINT THOMAS
PORTFFOLIO'R CABINET AR GYFER
ADDYSG

PAPURAU CEFNDIR		
Teitl y ddogfen (dogfennau)	Dyddiad (au) Dogfen	Lleoliad Dogfennau
Capasiti y Ganofan Adnoddau Dysgu, Adroddiad y Cabinet	Mawrth 2024	MEWNRWYD
A yw'r adroddiad yn cynnwys unrhyw fater a allai effeithio ar gyfansoddiad y Cyngor?		Nac ydi